

FÆLLES RETNING FOR SOCIALPOLITIKKEN

Socialpolitikken er kernen i det danske velfærdssystem. Socialpolitikken er også en kommunal kerneopgave, og kommunerne yder hver eneste dag en stor indsats for at støtte borgere eller familier, som har behov for hjælp eller støtte til at få livet til at hænge sammen.

Men socialområdet er også udfordret på en række områder. KL's socialudvalg ønsker derfor at tegne stregerne for en fælles kommunal ambition for den videre udvikling af socialområdet. En ambition, som kommunerne står sammen om, og som vi vil bruge som afsæt for en større national debat om, hvordan vi sætter en fælles retning for socialområdet på tværs af kommuner, regioner, stat og organisationer. Derved skal vi i fællesskab sikre, at vi har de rette sociale indsatser, der skaber mest mulig livskvalitet hos den enkelte borger eller familie.

KL inviterer til debat

KL's socialudvalg inviterer alle landets kommunale fagudvalg med ansvar for socialområdet til regionale debatmøder, hvor vi på tværs af kommuner vil drøfte udviklingen på socialområdet. Møderne afholdes af fem omgange på følgende datoer:

- 13. januar i Region Sjælland
- 4. februar i Region Syd
- 4. marts i Region Nord
- 9. marts i Region Hovedstaden
- 16. marts i Region Midt

Konkret vil vi på møderne drøfte: Hvor er vi på socialområdet i dag, og hvad virker godt? Hvilken fremtid ønsker kommunerne for socialområdet, og hvordan kommer vi derhen? Og sidst, men ikke mindst,

kan vi formulere en fælles kommunal ambition for den videre udvikling af socialområdet?

Et socialområde i konstant forandring

Kommuner yder årligt sociale indsatser til ca. 180.000 børn, unge og voksne. De sociale indsatser favner bredt og rummer borgere med meget varierende problematikker, hvis behov for støtte opstår for kortere eller længere perioder af livet. Socialområdet udvikler sig konstant og kommunerne arbejder kontinuerligt med metoder og tilgange, der skal forbedre og styrke indsatserne.

Vi ser dog i disse år en udvikling, hvor stadig flere børn, unge og voksne søger hjælp og støtte fra kommunerne. Samtidig har vi en demografisk udvikling, der bevirker, at flere borgere end tidligere har behov for en social- eller sundhedsfaglig indsats. Det er også blevet sværere at finde tilstrækkeligt og kvalificeret personale, og kommunerne oplever, at stadig flere opgaver glider uplanlagt fra regioner til kommuner. Det skyldes bl.a. kortere indlæggelsestider i den regionale behandlingspsykiatri.

Kommunerne oplever sideløbende et stigende landspolitisk pres på både sagsbehandling og ydelser, og flere politiske partier ønsker at ændre opgavefordelingen på socialområdet. Der stilles bl.a. forslag om flytning af misbrugsområdet fra kommunerne, der er ønske om flere kommunale anbringelser, der indføres øget kontrol og tilsyn mv. Med Finansloven for 2020 er det desuden vedtaget, at der i første halvår af 2020 igangsættes en omfattende evaluering af den nuværende planlægning og organisering af det specialiserede socialområde.

Denne udvikling betyder, at kommunerne dagligt står overfor yderst vanskelige prioriteringer samtidig med, at lokale styringsmuligheder løbende reduceres. Dette er problematisk, da dét, som både borgere og kommuner tværtimod har brug for, er mere fleksible rammer, der gør det muligt at tilrettelægge en helhedsorienteret indsats i tæt samarbejde med den enkelte borger eller familie, og med afsæt i den enkeltes ressourcer, behov, håb og drømme.

Rehabilitering og recovery er bærende principper

På tværs af landets kommuner er der bred enighed om, at alle – børn, unge og voksne - skal have mulighed for at leve det bedst mulige liv ud fra den enkeltes ressourcer og forudsætninger. Alle borgere skal opleve at modtage rettidig støtte af høj kvalitet, hvis der opstår behov herfor.

Alle børn og unge skal være en del af fællesskabet. Og udsatte børn og unge skal have et hverdagsliv, som ligner alle andres. På voksenområdet er recovery og rehabilitering de bærende principper. Borgerens vilje til at mestre eget liv skal være grundstenen i kommunens samarbejde med borgeren og med borgerens netværk.

Det er ikke disse grundlæggende principper vi sætter til diskussion. Kommunernes indsatser på socialområdet skal fortsat tage afsæt i principperne om rehabilitering og recovery, og de skal være baseret på en helhedsorienteret tilgang.

En forudsætning for at kommunerne kan arbejde ud fra disse principper er dog, at vi har de rette rammer til at tilrettelægge indsatsen. Her er det væsentligt at huske, at sociale indsatser ikke behøver være ens for at være af høj kvalitet. Tværtimod. Kvaliteten ligger derimod ofte netop i, at indsatsen tilrettelægges individuelt i tæt samarbejde med den enkelte borger eller familie og med afsæt i lokalmiljøet.

Socialområdets paradokser

Socialområdet er pt. omgærdet af en række paradokser og modsætningsforhold, som vanskeliggør den gode sociale indsats. Paradokser, som kommunerne står overfor, er bl.a.:

- Flere borgere har behov for hjælp og støtte til komplekse udfordringer, og kommunerne skal kunne garantere borgerne specialiserede tilbud eller indsatser uden ventetid. Samtidig må og kan kommu-

nerne ikke bruge flere penge på området, og der er ikke råd til 'tomgangspladser', for udgifterne skal holdes under kontrol og servicerammen ikke overskrides.

- Kommunerne arbejder ud fra principperne om rehabilitering, recovery og støtte til mestring af eget liv. Samtidig forventes indsatser og tilbud ofte givet på livstid, og Ankestyrelsen står som garant herfor.
- Kommunerne vil tilbyde borgerne individuelle, helhedsorienteret og fleksibelt tilrettelagte indsatser. Samtidig kritiseres det, hvis indsatser ikke er ens for alle borgere, og det tolkes som overtrædelse af den enkeltes rettigheder, hvis indsatsers indhold varierer både i og på tværs af kommuner.
- Kommunerne står over for et øget økonomisk pres, og borgerne oplever, at der skæres i kvaliteten i tilbud og indsatser. Samtidig har kommunerne vanskeligt ved systematisk at dokumentere og synliggøre aktivitetsudviklingen.
- Kommunerne vil gerne arbejde vidensbaseret og systematisk med indsatser på socialområdet. Samtidig ønskes metodefrihed og rum til at fastsætte eget serviceniveau.

Fælles retning for socialpolitikken

Kommunerne udvikler hele tiden på indsatser, metoder og tilgange på socialområdet. Men kommunerne kan ikke løse ovenstående paradokser alene. Derfor er vi nødt til at insistere på, at også staten og andre gode samarbejdspartnere, forholder sig til socialområdets paradokser, så vi sammen kan finde en fælles retning for, hvordan vi kan arbejde omkring dem. Det er en nødvendighed, hvis vi også i fremtiden skal opretholde kvaliteten på socialområdet, og derved bidrage til mest mulig livskvalitet hos udsatte borgere og familier.

Vi håber at se jer til debat om en fælles retning for socialpolitikken.

På Socialudvalgets vegne,

Thomas Adelskov
Formand
KL's Socialudvalg

Ulrik Wilbek
Næstformand
KL's Socialudvalg